

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग

परिपत्रक क्र. : अंदाज-१००९/प्र.क्र.३१/अर्थसंकल्प-१

मंत्रालय, मुंबई :- ४०० ०३२.

दिनांक : २२.०४.२००९

परिपत्रक :-

सन २००९-२०१० चा अंतरिम अर्थसंकल्प दिनांक १६ मार्च, २००९ रोजी विधानमंडळास सादर करण्यात आला. या अंतरिम अर्थसंकल्पात फक्त अगोदरच कार्यवाहीत असलेल्या योजनांसाठी व कायम स्वरूपाच्या खर्चासाठी तरतूद केलेली आहे. योजनांतर्गत तसेच योजनेतर नवीन बाबीद्वारे आवश्यक असलेल्या खर्चाचा त्यात अंतर्भाव केलेला नाही. विधानमंडळाच्या जून २००९ पासून सुरु होणा-या पावसाळी अधिवेशनात सादर करण्यात येणा-या अतिरिक्त अर्थसंकल्पात यासाठी तरतूद समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. मार्च, २००९ मध्ये सादर करण्यात आलेला अंतरिम अर्थसंकल्प व जून २००९ मध्ये सादर करण्यात यावयाचा अतिरिक्त अर्थसंकल्प यावर विधानमंडळाच्या जून २००९ च्या अधिवेशनात चर्चा होईल.

२. अतिरिक्त अर्थसंकल्पात समाविष्ट करावयाच्या योजनेतर व योजनांतर्गत खर्चाच्या ब-याच नवीन बाबींची छाननी मंत्रालयीन विभागांनी वित्त/नियोजन विभागांकडून आतापर्यंत करून घेतली असेल. अशा छाननी करून घेतलेल्या सर्व नवीन बाबी त्या त्या विभागांनी या विभागाकडे (अर्थसंकल्प शाखा) विनाविलंब पाठवाव्यात. छाननीसाठी पाठवावयाच्या किंवा पाठविण्यात आलेल्या इतर सर्व नवीन बाबी ताबडतोब या विभागाच्या संबंधित व्यय कार्यासनाकडे/नियोजन विभागाकडे पाठवाव्यात व त्यांची छाननी त्या त्या कार्यासनाकडून/नियोजन विभागाकडून करवून घेऊन व त्याबाबतचा बाकी सर्व तपशील पूर्ण करून सर्व बाबी या विभागाच्या अर्थसंकल्प कार्यासनाकडे उशिरात उशिरा दिनांक १० मे, २००९ पर्यंत पाठवाव्यात.

३. अतिरिक्त अर्थसंकल्पात समाविष्ट करावयाच्या नवीन बाबींच्या संबंधात खालील मुदयांबाबत स्पष्टीकरण देण्यात यावे :-

अ) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.असंक-१००१/प्र.क्र.२९/२००१/वित्तीय सुधारणा, दिनांक १० सप्टेंबर, २००१ अन्वये नवीन पदे निर्माण करण्याच्या प्रस्तावास वित्त विभागाची मान्यता प्राप्त झाल्यावर व सदर पदनिर्मितीस मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय सचिव समितीची मान्यता मिळाल्यानंतर रु. १२,००० - १६,५०० व त्यापेक्षा जास्त वेतनश्रेणीची नवीन पदे निर्माण करण्याचे प्रस्ताव सुयोग्य कार्यपद्धती अनुसरून मंत्रिमंडळापुढे सादर करण्यात यावेत. अशा

प्रकारे मंत्रिमंडळाची मान्यता असल्याशिवाय कोणतेही पद निर्माण करण्याबाबतचे आदेश काढू नयेत, रुपये १२,००० - १६,५०० वेतनश्रेणीच्या कमी वेतनश्रेणीची पदे निर्माण करण्याबाबतच्या प्रस्तावास व्यय अग्रक्रम समितीची मान्यता घेण्यात यावी. तदनुसार नवीन बाबीच्या प्रस्तावास जर नवीन पदे निर्माण करण्याचा प्रस्ताव असेल तर ती पदे निर्माण करावयाचा प्रस्ताव आवश्यकतेनुसार प्रथमतः मंत्रिमंडळाकडून मंजूर करून घेतलेला असावा. अशी नवीन बाब अतिरिक्त अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यासाठी वित्त विभागाकडे पाठविताना सदरहू नवीन बाब मंत्रिमंडळाने मंजूर केलेली आहे, असा स्पष्ट उल्लेख त्यामध्ये असावा. असे स्पष्टीकरण न दिलेली कोणतीही नवीन बाब अतिरिक्त अर्थसंकल्पात करण्यासाठी वित्त विभागाकडून विचारात घेतली जाणार नाही. अगोदरच पाठविलेल्या नवीन बाबीबाबतही पदे निर्माण करावयाच्या प्रस्तावास आवश्यक तेथे मंत्रिमंडळाची मान्यता घ्यावी व मान्यता मिळविल्याचे या विभागास कळवावे म्हणजे या नवीन बाबींचा अंतर्भाव अतिरिक्त अर्थसंकल्पात करणे शक्य होईल.

ब) लेखाचे वर्गीकरण मुख्य लेखाशीर्ष, उपमुख्य लेखाशीर्ष, उपशीर्ष व तपशीलवार शीर्ष इत्यादी असावे.

क) नवीन बाब योजनेतर आहे अगर योजनांतर्गत आहे याचा स्पष्ट उल्लेख करावा. बाब योजनांतर्गत असल्यास ती राज्य योजनांतर्गत आहे किंवा केंद्रीय योजना आहे किंवा केंद्र पुरस्कृत योजना आहे हेही स्पष्टपणे निर्दिष्ट करावे.

ड) विधानमंडळास सादर करण्यात येणा-या नवीन बाबी विधानमंडळाकडून जून, २००९ च्या दरम्यान पारित होणार असल्याने अर्थसंकल्पात समाविष्ट करावयाच्या सर्व नवीन बाबींमध्ये नव्याने निर्माण करण्यात येणा-या पदांवरील वेतन भत्ते वगैरेंसाठी अंतर्भूत असलेला आवर्ती खर्च जास्तीत जास्त जून २००९ ते फेब्रुवारी २००९ या फक्त नऊ महिन्यांपुरताच असावा. पूर्वीच मान्य करून घेतलेल्या नवीन बाबींमध्ये समाविष्ट असलेला आवर्ती खर्च नऊ महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधीसाठी गृहीत धरण्यात आला असल्यास योग्य त्या सुधारणा करून सुधारित नवीन बाबी या विभागाकडे पाठवाव्यात.

इ) नवीन बाबींच्या मजकूराचा मसुदा विभागाच्या अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिवांनी आणि/किंवा विभागाच्या प्रभारी मंत्र्यांनी संमत केला असल्याचे प्रमाणपत्र द्यावे.

फ) नवीन बाबींद्वारे करण्यात येणा-या तरतुदींचा उद्दिष्टनिहाय तपशील द्यावा.

ग) नवीन बाबी पाठविण्याअगोदर जरूर ती वित्तीय मंजूरी वित्त विभागाकडून (व्यय कार्यासनाकडून) घेतली आहे किंवा नाही हे स्पष्ट करावे. (योजनांतर्गत बाबींसाठी अशी मंजूरी नियोजन विभागाकडूनसुद्धा आवश्यक आहे) नवीन बाबींसाठी केलेली तरतूद वर्षभरात पूर्णपणे उपयोगात आणली जाईल अशी अपेक्षा असते, ती तशी खर्च करण्यात येईल असेही प्रमाणित करण्यात यावे.

ह) नवीन बाबींचे प्रस्ताव सादर करण्यापूर्वी केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी/केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या राज्य हिस्स्यासाठी आवश्यक असलेला पूर्ण नियतव्यय निश्चितपणे उपलब्ध केला आहे याची प्रशासकीय विभागाने खात्री करावी व पूर्ण नियतव्यय उपलब्ध केल्यानंतरच कोअर

नियतव्ययाच्या मर्यादेत नवीन बाबींसाठी नियतव्यय उपलब्ध करावा व याप्रमाणे कोअर नियतव्यय उपलब्ध होत असल्यासच, योजनांतर्गत खर्चाच्या नवीन बाबी प्रस्तावित कराव्यात.

४. निलंबन या उद्दिष्टाखाली नवीन बाबीद्वारे करावयाच्या तरतुदी संबंधात शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-१०८८/८२/अर्थसंकल्प-२, दिनांक २७ जून, १९८८ याद्वारे विहित केलेली कार्यपद्धती अनुसरून त्यानुसार तरतुदी प्रस्तावित करण्यात याव्यात.

५. अ) ज्या बाबींसाठी आकस्मिकता निधीतून अग्रिम मंजूर झालेला आहे व त्या अग्रिमाची अजूनपर्यंत भरपाई केली गेलेली नाही, अशा बाबींसाठी कोणतीही तरतूद प्रस्तावित केली जाऊ नये अशी तरतूद प्रस्तावित करावयाची असल्यास योग्य वेळी ती पुरवणी मागणीद्वारे करावी.

ब) अंतरिम अर्थसंकल्पात विधानमंडळाकडून मंजूर झालेली तरतूद जून, २००९ पर्यंतच्या खर्चासाठी अपूरी झाल्याने ज्या बाबींमध्ये/मागणीमध्ये आकस्मिकता निधीतून अग्रिम घेतला गेला असेल अशा बाबतीत आकस्मिकता निधी अग्रिमाची भरपाई करण्यासाठी पुरवणी मागणीची आवश्यकता नाही. जेव्हा संपूर्ण वर्षाची तरतूद विधानमंडळाच्या जून २००९ च्या अधिवेशनात मंजूर केली जाईल तेव्हा संबंधित आकस्मिकता निधी अग्रिमाची भरपाई आपोआप होईल.

६. योजनेतर नवीन बाबींच्या संदर्भात सर्व मंत्रालयीन विभागांना असे सूचित करण्यात येत आहे की, ज्या बाबी अत्यावश्यक ठरविता येतील किंवा पुढील (२०१०-२०११) वर्षापर्यंत स्थगित ठेवल्या जाऊ शकत नाहीत, फक्त अशाच योजनेतर नवीन बाबी २००९-२०१० च्या अतिरिक्त अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यासाठी प्रस्तावित करण्यात याव्यात.

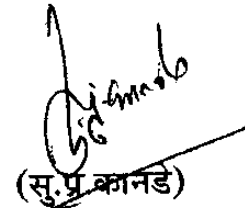
७. अ) योजनांतर्गत नवीन बाबींच्या संदर्भात अंतरिम अर्थसंकल्प २००९-२०१० मध्ये अर्थसंकल्पित न झालेला नियतव्यय, नियोजन विभागाच्या सल्ल्याने जास्तीत जास्त प्रमाणात नवीन बाबीद्वारे अर्थसंकल्पीत करण्याचा प्रयत्न करावा. जेणेकरून जून, २००९ अखेर विभागांतर्गत अर्थसंकल्पीत न झालेला नियतव्यय शक्यतो शिल्लक राहणार नाही. अर्थसंकल्पीत न झालेला नियतव्यय जास्त प्रमाणात शिल्लक राहिल्यास, पुढील अधिवेशनात पुरवणी मागण्यांची संख्या वाढते व वर्षअखेरीस राज्याच्या आकस्मिकता निधीतून अग्रिमासाठी मोठ्या प्रमाणावर प्रस्ताव प्राप्त होतात. अशा बाबींसाठी अग्रिम मंजूर करण्याच्या प्रवृत्तीमुळे आकस्मिकता निधीवर भार पडतो व खरोखर तातडीच्या योजनांसाठी निधी उपलब्ध करून देण्यात अडचणी निर्माण होतात. केवळ योजनांतर्गत नियतव्यय अर्थसंकल्पित व्हावयाचा शिल्लक राहिला आहे म्हणून आकस्मिकता निधीतून अग्रिमाचे प्रस्ताव वर्षअखेरीस प्राप्त झाल्यास ते मान्य करणे या विभागास शक्य होणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी. यासाठी योग्य ती खबरदारी आताच घेण्यात यावी. वार्षिक योजना २००९-२०१० चा विकास क्षेत्र - उपक्षेत्रनिहाय नियतव्यय अद्याप अंतिम झालेला नसून, योजनेचे आकारमान निश्चित झाल्यानंतर व योजना आयोगाच्या कार्यकारी गटाशी होणा-या चर्चेत विकास क्षेत्र/उप क्षेत्रनिहाय नियतव्यय ठरविण्यात आल्यानंतर त्यास मंत्रिमंडळाच्या नियोजन उपसमितीची व मा.राज्यपालांची

मान्यता मिळाल्यानंतरच तो निश्चित होईल. त्यामुळे काही विकास क्षेत्रात/उप क्षेत्रात प्रारूप वार्षिक योजनेप्रमाणे नियतव्यय अर्थसंकल्पित झाल्यास व त्या नियतव्ययात अंतिम योजनेत कपात झाल्यास अतिरिक्तरीत्या अर्थसंकल्पीत झालेला नियतव्यय प्रत्यार्पित करावा लागेल.

ब) प्रस्तावित योजनांतर्गत नवीन बाबी या राज्य योजना आहेत किंवा केंद्रीय/केंद्र पुरस्कृत योजना आहेत हे स्पष्ट करून नेहमीची "अ", "ब" व "क" ही विहित विवरणपत्रे नियोजन विभागाच्या मान्यतेने या विभागाकडे वरील निर्देशित दिनांकापर्यंत (दिनांक ३० एप्रिल २००९ पर्यंत) पाठवावीत. नवीन बाबींच्या खर्चाच्या तरतुदींच्या प्रस्तावाबरोबरचे त्या बाबींपासून मिळणा-या जमा रकमा, वसुली, रकमा, स्वायत्त संस्थाकडून मिळणारे अर्थसहाय्य वगैरे बाबी स्पष्टपणे त्यांच्या जमा मुख्य लेखाशीर्षासहीत नमूद केलेल्या असाव्यात. राज्यात स्थापित करण्यात आलेल्या विकास मंडळांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रात येणा-या योजनांकरिता अर्थसंकल्पात किती तरतूद करण्यात आलेली आहे याची माहिती देणे अपेक्षित असल्यामुळे, नवीन बाबींमधील प्रस्तावाकरिता योजनांतर्गत नियतव्ययापैकी अर्थसंकल्पात करण्यात येणा-या तरतुदीची माहिती देणे अपेक्षित असल्यामुळे, नवीन बाबींमधील प्रस्तावाकरिता योजनांतर्गत नियतव्ययापैकी अर्थसंकल्पात करण्यात येणा-या तरतुदीची माहिती नियोजन विभागाकडे पाठविताना विहित विवरणपत्र-१ अ, १ ब व १ क मध्ये देण्यात यावी. नियतव्यय अर्थसंकल्पीत झाल्यानंतर उपरोक्त माहितीत काही बदल झाल्यास तसे नियोजन विभागास तदनंतर त्वरित कळविण्यात यावे.

८. सदर परिपत्रक शासनाच्या वेब-साईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २००९०४२३१२५३०४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु.प्र. कानडे)
सह सचिव, वित्त विभाग.

प्रति,

- १) मंत्रालयीन सर्व विभाग.
- २) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
- ३) वित्त विभागातील सर्व आस्थापना कार्यासने व व्यय कार्यासने,
- ४) निवड नस्ती, अर्थसंकल्प-१.

विवरणपत्र - १ अ

वार्षिक योजना २००६-२०१०

राज्यस्तरीय योजना

वार्षिक योजना २००६-२०१० मधील, विकास क्षेत्र/विभागवार व मंडळनिहाय अर्थसंकल्पीय करण्यात

येणा-या राज्यस्तरीय योजनांचा नियतव्यय:

विकास क्षेत्र/उपक्षेत्र योजनेचे नाव	नवीन बाबीनुसार अर्थसंकल्पित करावयाचा एकूण योजनांतर्गत नियतव्यय (स्तंभ ३ ते ६)	मराठवाडा विकास मंडळ	विदर्भ विकास मंडळ	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ	अविभाज्य नियतव्यय	प्रधान, गौण उप व तपशीवार शीर्ष	अभिप्राय
१	२	३	४	५	६	७	८

वार्षिक योजना २००६-२०१० मधील, विकास क्षेत्र/विभागावर व मंडळनिहाय अर्थसंकल्पीय करण्यात

येणा-या राज्यसंकोष (स्टेटपूल) योजनांचा नियतव्य.

विकास क्षेत्र/उपक्षेत्र योजनेचे नाव	नवीन बाबीनुसार अर्थसंकल्पीत करावयाचा एकूण योजनेतर्गत नियतव्य (स्लॉम ३ ते ६)	मराठवाडा विकास मंडळ	विदर्भ विकास मंडळ	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ	अविभाज्य नियतव्य	प्रधान, गौण उप व तपशीलवार शीर्ष	अभिप्राय
१	२	३	४	५	६	७	८

२

विवरणपत्र - १ क

वार्षिक योजना २००६-२०१०

जिल्हास्तरीय योजना

वार्षिक योजना २००६-२०१० मधील, विकास क्षेत्र/विभागवार व मंडळनिहाय अर्थसंकल्पीय करण्यात

येणा-या जिल्हास्तरीय योजनांचा नियतव्यय.

विकास क्षेत्र/उपक्षेत्र योजनांचे नाव	नवीन बाबीनुसार अर्थसंकल्पित करावयाचा एकूण योजनांतर्गत नियतव्यय (स्तंभ ३ ते ६)	मराठवाडा विकास मंडळ	विदर्भ विकास मंडळ	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ	अविभाज्य नियतव्यय	प्रधान, गौण उप व तपशीवार शीर्ष	अभिप्राय
१	२	३	४	५	६	७	८